

אמונת הגאולה, שיחה מאת הגה"צ רבי יחזקאל לזונשטיין זצ"ל בענין 'צפית לישועה'

נדפס בספר 'קובץ שיחות' ב"ב תשכ"ט

כתב הסמ"ק בריש ספרו בביאור החיוב "לידע שאותו שברא שמים וארץ הוא לבדו מושל מעלה ומטה ובר' רוחות כדכתיב (שמות כ') "אנכי ה' אלוקיך וגו'", וכתוב (דברים ד') "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד".

ובהמשך דבריו שם: "אכן הקב"ה מנהיג את העולם כולו ברוח פיו והוא הוציאנו ממצרים ועשה לנו כל הנפלאות ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה שנאמר (תהלים ל"ז) "מה' מצעדי גבר כוננו", ובזה תלוי מה שאמרו חכמים (שבת ל"א) ששואלין לאדם לאחר מיתה בשעת דינו "צפית לישועה". והיכן כתיב מצוה זו, אלא שמע מינה בזה תלוי, שכשם שיש לנו להאמין שהוציאנו ממצרים דכתיב אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך וגו', ועל כרחין מאחר שהוא דיבור הכי קאמר, כשם שאני רוצה שתאמין בי שאני הוצאתי אתכם כך רוצה שתאמין בי שאני ה' אלוקיכם ואני עתיד לקבץ אתכם ולהושיעכם, וכן יושענו ברחמי שנית כדכתיב (דברים ל') "ושב וקבצך מכל העמים וגו'", ע"ש.

מגלה לנו הסמ"ק חיוב נוסף המונח בדברה הראשונה מעשרת הדברות, והוא להאמין בגאולה העתידה לבא, כשם שיש לנו להאמין שהוציאנו ממצרים כך יש להאמין בגאולה העתידה. ובפרשת שעבוד מצרים והגאולה ראינו בחוש את קיום דבר ה' אל אברהם בענין זה. וכך ג"כ נתקיימו הנבואות על החורבן והגלות, ופשוט וברור הדבר כי גם הנבואות על אחרית הימים וימות המשיח יתקיימו במילואם. ואם בשעבוד של אז נאמר "וגם את הגוי אשר יעבודו הן אנכי" ונתקיים הדבר בדקדוק נפלא מדה כנגד מדה, כך ג"כ יתקיימו הנבואות על אחריתת של אדום שתתן את הדין על כל הצרות והסבל שעשו לעם ישראל במשך הגלות, ומשפט רעתם יקויים במלואו, לא יפול דבר.

וענין זה של אמונה בגאולה בימות המשיח ותחית המתים הוא מעיקרי האמונה מ"ג העיקרים שמונה הרמב"ם, וברור הדבר כי חוב גמור הוא על כל אחד ואחד לחיות תמיד עם אמונה זאת בלבד.

הרב מבריסק זצ"ל היה מדגיש את דברי הרמב"ם בפרק י"א מהלכות מלכים הכותב כי כל מי שאינו מאמין במשיח או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר הנביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו שנאמר "ושב ה' אלוקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו'" "אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה' וכו'", עיי"ש.

הרמב"ם מחדש לנו כי לא רק מי שאינו מאמין בגאולה כופר הוא אלא אפילו מי שאינו מחכה לה. וחזינן מדבריו את גודל החיוב לצפות לגאולה, והיה מדגיש הרב מבריסק זצ"ל כי צריך לקיים "לישועתך קוינו כל היום" כפשוטו ממש, למלאות את כל היום בצפיה לישועה.

והחפץ חיים זצ"ל היה מעורר תמיד על ענין הגאולה, ציוה ללמוד סדר קדשים כי במהרה תשוב העבודה למקדש, והיה חי מתוך אמונה וצפיה גדולה לגאולה, וברוח זו היה עונה לכל שואליו. ויעץ לאחד שנסע מראדין לאמריקה לחמש שנים כי יקח את בני ביתו עמו כי במשך חמשת השנים ודאי יבוא המשיח ולא כדאי לו להיות מנותק ממשפחתו, ומרגלא בפומי" כי המשיח מוכרח כבר לבוא אחרת לא יהיה לו אל מי לבוא. כך אמר על זמנו, כל שכן בימינו שהמצב החמיר ביותר, צרה כה גדולה עברה עלינו, החלק העקרי מכלל ישראל אבד באכזריות, והצרות הם כל כך גדולים ורבים שלא היו מעולם, האם אין זה סימן כי אנו עומדים כבר ממש לפני הסוף, והגאולה היא אחר כתלנו, ומלבד הסימנים המפורשים על הזמן האחרון כדאיאת בסנהדרין צ"ז, חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו פני הדור כפני הכלב, והאמת תהא נעדרת, וכל מי שסר מרע משתולל על הבריות, העוזת תרבה והיוקר יאמיר, והפכה כל המלכות למינות ואין תוכחה וכו', עיי"ש. וכי אין אנו רואים בחוש את כל הסימנים הללו, הכל מורה לנו כי שעת הגאולה ממשמשת ובאה, הרי הדור כה יתום, אין אל מי לפנות ואת מי לשאול, והצרות כה גדולות לכלל ולפרט, בכל בית יש צרה ופגע, נאבדה צורת החיים השקטה והנורמלית, ומסתפקים רק בזה שעוד הנשמה באפינו ואפשר להמשיך לחיות הלאה. כל זה מראה לנו על הסיום של העוה"ז במתכונתו הנוכחית. וצריך להתעורר ולהתחזק באמונת הגאולה, הנסיון בזה קשה מאד, רבים נאבדים בגלל הסבל והצרות, אולם זו מטרת חבלי הגאולה. וכמובא בסוף ספר דניאל כי "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים ולא יבינו כל רשעים והמשכילים יבינו". זמננו הוא זמן הצירוף והברור, וצריך להתחזק באמונה, להתבונן, לחשוב ולצפות, ולהכין את עצמינו לגאולה.

ביציאת מצרים יצאו כלל ישראל חמושים, ומבארים חז"ל כי רק חמישית מהם נגאלו, השאר נאבדו בימי האפילה כיון שלא היו ראויים להגאל. ומי יכול להיות בטוח כי ראוי הוא להיגאל וחלקו עם אלו שנתלבנו ונצרפו ומן המשכילים שהבינו. כל אחד חייב לחשוב בענין זה וביחוד שהחיוב לצפות אסור לשכוח ממנה כל היום כמו שנתב"ל.

ואת צורת הציפיה באר ה"חפץ חיים" זצ"ל במשל, לחולה אנוש היודע כי יש רופא שיכול לרפאותו וצריך הרופא ביום מן הימים לבוא אליו, ודאי שיחכה החולה בכליון עינים, וכל נקישה בדלת תגרום לו התרגשות ושמחה כי הנה הרופא בא, ויעמוד ויצפה הלאה אם יתברר לו כי לא הרופא הוא זה שדפק בדלת, וכך צריכה להיות העירנות בצפיה לגאולה, חולים אנושים אנו ומובטחת לנו התרופה - "והסירותי את לב האבן משרכס ונתתי לכם לב בשר וכו'", והבטחה זו צריכה ליצור בנו ציפיה לא פחות מאשר חולה הגוף המחכה לרפואתו, ואין להתייאש ח"ו בגלל אורך הגלות, ואפילו אם היו זמנים שחשבו וקבעו כי זמן הגאולה הגיע ולבסוף לא בא המשיח אין זה צריך לשנות מאומה מצורת הציפיה.

סיבות שונות גורמות להמשך הגלות, וזמן הקץ מוסתר מאתנו, אולם חייבים אנו לחיות מתוך אמונה ותקוה כי בכל רגע יכול לחול השינוי הפתאומי, וכמו ביציאת מצרים שיצאו ממ"ט שערי טומאה והגיעו למצב של "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי", כך במהרה בימינו יחול השינוי ותיעלם החשיכה שנצטברה במשך הדורות, אור הגאולה יבקע ויפיע. "אשרי המחכה ויגיע".